No. 260 1833.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 31 October.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Breda. — De belgische berigten van heden houden niets van bijzonder belang. Alleen vindt men in dezelve uit Arlon geschreven, dat zich te Luxemburg een comité gevestigd heeft, waarvan onder anderen de heer *J. B. Pescatore* als lid genoemd wordt, 't welk aan de notabelen in de provincie eene circulaire gezonden heeft, waarbij men hen aanspoort, van welke denkwijze zij ook mogten wezen, om tegen de verdeeling der provincie Luxemburg te protesteren, en hen tevens uitnoodigt om in hun kanton zooveel onderteekeningen als mogelijk is te verkrijgen. — Vorst *Leopold* wordt volgens den *Moniteur* den 10den aanstaanden te Brussel terug verwacht. — Te Antwerpen was gisteren de notering der fondsen: Belg. 94; Metall. 93⅝; Braz. 67½; Sp. perpet. 59¾, 59¼; 3 pCt. 38⅛; Uitgest. 12; Nap. 84; Sicil. 90; Rom. L. 88¾.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 27sten October.

Volgens de ministeriele bladen heeft het gouvernement depeches van Madrid van den 20sten dezer ontvangen, welke onder anderen vermelden:

» De hoofdstad is alsnog volkomen rustig; ook in de Zuidelijke en Westelijke provincien is de goede orde niet gestoord. Te Santander even als in eenige streken van Katalonie hebben de aanhangers van don *Carlos* zich in beweging gesteld, doch hunne pogingen hebben geen gevolg gehad. De opstand bepaalt zich dus tot de Baskische provincien, waar de generaal *Sarsfield* weldra, aan het hoofd van vier regimenten voetvolk, eenig geschut en ruiterij, na zich met de brigade van den generaal *Wall* vereenigd te hebben, in staat zal zijn de insurgenten aan te tasten.

» De heer *de Cordova*, vroeger gezant aan het hof van dom *Miguel*, is door de koningin regentes, teruggeroepen.

» Bij een dekreet van den 17den dezer is de brigadier *Latré*, een man van standvastig en verlicht karakter, tot intendant-generaal der politie benoemd."

Dezelfde dagbladen vermeenen ten stelligste het gerucht te mogen tegenspreken, dat reeds gisteren van Bordeaux alhier werd overgebragt, als of er namelijk te Madrid eene volksbeweging in den liberalen geest was uitgebarsten, ten gevolge van welke de koningin zich had genoodzaakt gezien het ministerie te veranderen.

Te Bayonne is den 24sten dezer een Fransch kabinets-courier aangekomen, die den 20sten Madrid verlaten had, en van de omstreken van Burgos tot aan de grenzen het geheele land als door benden guerillas overstroomd had gevonden.

Met eene dergelijke zending, als vroeger aan den heer *Miguet* werd opgedragen, vertrekt eerstdaags een minder bekend ambtenaar, de heer *Maletourre*, naar Madrid.

De dagorder welke door den luitenant-generaal *Harispe*, den 16den dezer te Bayonne is uitgevaardigd, geeft met zoo vele woorden te kennen, dat het bijeen trekken van een legerkorps op de Spaansche grenzen geen ander doel had, dan om deze te bewaken, zoowel opdat geene gewapende korpsen uit Spanje op Fransch grondgebied over zouden gaan, als ook opdat de insurgenten door geenen toevoer van personen, wapenen of krijgsbehoeften zouden worden ondersteund. Overigens blijkt het thans uit officiele opgaven, dat dit korps niet meer dan 15,000 man sterk is, en dus voorzeker niet berekend, om in eene gewapende tusschenkomst mede te werken.

— Men heeft alhier berigten uit Konstantinopel, welke het antwoord overbrengen, dat onder dagteekening van den 20sten September, door de Porte aan de gezanten van Frankrijk en Engeland op derzelver nota's, over het onlangs met Rusland gesloten traktaat, gegeven werd. Dit antwoord komt hoofdzakelijk op het volgende neer,

dat genoemd traktaat geen ander doel had, dan de handhaving der rust, slechts de belangen der Porte betrof, en in geenen deele ten aanzien der overige mogendheden in eenen vijandigen geest was gesteld;

dat de Porte, onafhankelijk zijnde, met elke mogendheid zoodanig traktaat kon sluiten, zonder daarvoor verantwoordig schuldig te zijn;

dat men ten uiterste verwonderd was geweest over den inhoud van genoemde notas, doch om de gezanten der beide hoven in staat te stellen de zaak met kennis te beoordeelen, hun een afschrift van het bedoeld traktaat, met het additioneel artikel, hetwelk zoo vele bedenkingen had veroorzaakt, aanbood, omdat dit stuk, gevoegd bij de mondelinge inlichtingen reeds gegeven, aan alle verkeerde uitleggingen een einde zoude maken.

— Vorst *Leopold* en zijne echtgenoote worden heden alhier verwacht. De koning en koningin zijn dezelve te gemoet gereden. Op den 3den der volgende maand zal ter hunner eere eene groote revue der nationale garde gehouden worden.

(Heden, uithoofde van den zondag, geene fonds-notering.)

NEDERLANDEN.

BREDA, den 30sten October.

Z. K. H. de Prins *van Oranje* is sedert maandag in het hoofdkwartier te Tilburg terug.

H. K. K. H. de Prinses *van Oranje* zal, naar men verneemt, overmorgen met Haar geheel gevolg het paleis van Soestdijk verlaten, om zich naar 's Gravenhage te begeven.

— In het op gisteren door de Tweede Kamer gehouden comité-generaal is over het concept-adres in antwoord op 's Konings aanspraak beraadslaagd geworden, en is hetzelve vervolgens met *eenparige* stemmen aangenomen.

— Z. K. H. de Kroonprins van Pruissen, is den 24sten van Dusseldorp te Kleef aangekomen, alwaar zich Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden bevond. De ontmoeting der beide Prinsen - schrijft men uit Kleef - was regt broederlijk. Prins *Frederik* was in de uniform der infanterie van linie gekleed. De Pruissische Vorst is van Kleef naar Keulen vertrokken en wordt den 2den der volgende maand te Aken verwacht.

— De jongst ontvangen Noord-Amerikaansche dagbladen deelen thans mede, het op den 14den October des vorigen jaars te Napels gesloten en den 8sten Junij dezes jaars aldaar geratificeerde traktaat tusschen het koningrijk der beide Sicilien en de Vereenigde Staten. Bij dit traktaat heeft het eerstgenoemde rijk de verpligting aangegaan, om als schadevergoeding voor de van 1809 tot 1812 door *Murat* aan Noord-Amerikaansche kooplieden veroorzaakte verliezen eene som te betalen van 2,115,000 Napelsche dukaten, en wel in negen gelijke jaarlijksche termijnen, tegen den intrest van 4 ten honderd.

— Blijkens de thans hier te lande ontvangen Javasche berigten, tot den 16den Mei loopende, was men toen aldaar van de gebeurtenissen in het moederland tot het einde des vorigen jaars, en dus ook van de heldhaftige verdediging en eindelijke overgave van het kasteel van Antwerpen onderrigt, waarvan alle de bijzonderheden aan onze landgenooten in de overzeesche bezittingen blijkbaar de hoogste belangstelling hebben ingeboezemd. Ook kende men er de belemmeringen, die van de zijde van Groot-Brittannie en Frankrijk tijdelijk aan de Nederlandsche scheepvaart zijn in den weg gelegd, ten gevolge waarvan door de Indische regering eene publicatie was uitgevaardigd, waarbij aan de autoriteiten in Neerlandsch Indie gelast wordt, tot wederopzeggens toe, geene uitklaringen te verleenen aan schepen onder Nederlandsche vlag varende en naar eene der havens van Europa bestemd. Voorts was bij een besluit van den gouverneur-generaal en rade, van den 24sten April, bepaald, dat in alle hoofdplaatsen van residentien op Java en Madura schutterijen, in rustende en actieve onderscheiden, zouden worden zamengesteld.

— Dezelfde thans ontvangen Javasche Couranten deelen een niet onbelangrijk overzigt mede van den handel, die gedurende het jaar 1832, onder Nederlandsche vlag, met Canton in China gedreven is. Het blijkt daaruit, dat gedurende dat jaar met drie schepen (de *Batavier*, *Jeannette*, *Philippine* en *Anthonia*) te Canton, regtstreeks uit Nederland is ingevoerd voor eene waarde van 60,419 Spaansche matten aan koopwaren, namelijk voor 48,660 Sp. M. aan Lijnwaten, en de overige som aan katoenen en jenever, terwijl met dezelfde schepen voor eene waarde van 503,008 Spaansche matten aan thee en 5,645 Spaansche matten aan andere koopwaren, zoo als gember, cassia, rottingen en lakwerk, regtstreeks naar Nederland is uitgevoerd. Van Java is, met 10 onder Nederlandsche vlag varende

schepen, voor eene waarde van 457,128 Spaansche matten, te Canton ingevoerd, waaronder voor 224,250 aan rijst, 40,975 aan tin, 36,000 aan vogelnestjes, enz. Uit Canton is met 7 dier schepen, over Manilla en Singapoere, naar Java uitgevoerd, voor eene waarde van 148,000 Spaansche matten, waaronder voor 22,000 aan zijden stoffen, 13,000 aan Chineesch linnen, 30,000 aan amfioen, 40,000 aan papier, ivoor, lakwerk, enz. Ten aanzien van den handel op China in het algemeen, leest men in eene der Javasche Couranten het volgende:

» Een staat van den opium-handel te Lintin (aan den ingang van de rivier Canton) doet zien, dat niettegenstaande de verbodswetten in het Heme'sche Rijk, er echter, gedurende het jaar 1832, eene hoeveelheid van 21,062¼ kisten opium, begroot op eene waarde van 13,917,420 Spaansche matten, voor den invoer is afgeleverd.

» De Engelschen deden verscheiden pogingen om met de noordelijke havens van China verbindtenissen aan te knoopen. Het Chinesch Gouvernement had hiertegen scherpe bevelen aan de Gouverneurs der kustprovincien afgevaardigd. De invoer van opium te Lintin bewijst intusschen, hoedanig aan deze bevelen door de ambtenaren de hand gehouden wordt."

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 27sten October.

Z. K. H. de Kroonprins is den 12den dezer van Rome naar Florence vertrokken, en zal tegen het einde dezer maand naar Munchen terugkeeren. H. K. H. de hertogin *van Leuchtenberg* wordt met hare beide koninklijke dochters den 13den te Rome verwacht, alwaar zij den winter zullen doorbrengen.

— Uit Kassel heeft men het berigt ontvangen, dat in de vergadering der stenden aldaar tot de geheele emancipatie der Joden is besloten. De vroegere vertoogen van een mede-lid der stenden wegens de provincie Hanau, alwaar nog eenige belastingen op de Joden bestaan, welke *f* 6000 bedragen, zijn door de stenden in dier voege geregeld, dat die som op de staatskas is aangewezen.

— Uit Munchen schrijft men van den 23sten dezer, dat aldaar was aangekomen de Grieksche staatsraad, vorst *Karadja*, die als buitengewoon gezant aan het Beijersche hof is geaccrediteerd. Voorts waren ook te Munchen sints eenige dagen geruchten in omloop, van eene zamenzwering, die te Napoli zoude ontdekt zijn, en volgens de Fransche dagbladen, tegen het leven van Koning *Otto* gerigt was. Men meende aldaar uit vrij goede bronnen te weten dat deze zaak op het volgende neer kwam: Reeds sedert eenen geruimen tijd, werden er in Griekenland door eene wel bekende factie geruchten verspreid over de bedoelingen en maatregelen van het Regentschap, welke ten oogmerk hadden, om de bevolking op de noodzakelijkheid eener verandering in het bestuur opmerkzaam te maken. Kort daarna kwamen er brieven in handen van het Regentschap, welke door zekeren ambtenaar, die uit Beijeren was mede gekomen, en vervolgens tot tolk was aangesteld, in verschillende rigtingen geschreven waren, om adressen aan den Koning van Beijeren te doen teekenen, waarbij deze dringend verzocht werd » twee leden van het Regentschap, die men als ongeschikt beschouwde, terug te roepen, en het bestuur onverdeeld in handen van het derde lid over te laten. De schrijver van dezen brief werd in hechtenis genomen, zijne papieren verzegeld, en ten gevolge van het onderzoek, besloten hem naar Beijeren terug te zenden, zoo als hij reeds werkelijk zich thans te Triest in quarantaine bevindt. Te gelijk verneemt men, dat deze intrigue, want eene zamenzwering kan men het niet noemen, zich verder uitstrekte, en namelijk ten doel had, den Koning meerderjarig te verklaren, en het bestuur, onder de leiding der factie, onmiddelijk te doen opnemen. Verder is er tot nu toe niets bekend, dan alleen dat meest alle de hoofden van genoemde partij in de zaak betrokken zijn, en vier en twintig derzelve, waaronder *Kolokotroni* en *Kolitis* in hechtenis zijn genomen. Of de onlusten die aan de Noordelijke grenzen van het Grieksche rijk moeten zijn uitgebroken, en tot welker demping eenige Beijersche troepen zijn afgezonden, hiermede in eenig verband staan, is nog geheel onbekend.

— De St. Simonisten zijn in Egypte zeer slecht ontvangen. Volgens berigten van daar zijn twee hunner met steenen geworpen en met scheldwoorden begroet, en hadden zij op een vaartuig hunne veiligheid moeten zoeken. Twee anderen bedelden langs de straten.

— De Hertogin *van Berry* is den 14den dezer te Leoben aangekomen, en werd aldaar door *Karel X*, zijne familie en hare kinderen opgewacht. De laatstgenoemde zouden den 19den dezer naar Praag terug keeren, doch de Hertogin *van Berry* voorloopig te Leoben blijven, tot dat iets naders omtrent de plaats harer bestemming was bepaald.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — In *Saksen* is sedert een geruimen tijd niet alleen de Policie, maar ook de Physisch-Ethnographische Wetenschap betrokken geweest in de zaak van zekere weduwe WIJNAENDTS uit *Bergen-op-Zoom*, die een *Bokkenees* met deszelfs kinderen uit *Celebes* ter beschouwing rondvoerde. Het gerucht had zich namelijk verspreid, dat deze zoogenaamde *Bokkenees* een Duitscher was, en de zaak heeft zelfs in de vergadering der Saksische Stenden gediend. Maar terwijl de Policie betuigde, dat de inlichtingen uit *Amsterdam* en *'s Gravenhage* ontvangen, geene blijken gaven van eenig bedrog, verklaarden de Natuurkundigen, dat ook op Physisch-Ethnographische gronden er geene reden was, aan bedrog te denken, en is alzoo het gezelschap van de weduwe WIJNAENDTS openlijk in de *Leipziger Zeitung* voor wezenlijke *Bokkenezen* verklaard. — Bij de kunsthandelaars ARTARIA en FONTAINE te *Mannheim*, zal eerstdaags, *la Sacra Famiglia* van RAPHAËL uitkomen, in koper gegraveerd door PIETRO ANDERLONI te *Milaan*. (Hoogte 23 duim 1 lijn, breedte 15 duim, 11 lijn Parijsche maat, prijs 27 fl. 50 kr.) De overheerlijke schilderij, naar welke deze plaat vervaardigd is, is door de handen van eenen Hertog *van Urbino* en Koning *van Spanje* in het bezit gekomen van GUSTAAF ADOLF, Koning *van Zweden*, die dezelve heeft nagelaten aan zijne dochter, de Koningin CHRISTINA. Toen deze Vorstin met de afzondering en bekrompene omstandigheden de glans eener kroon verwisselde, geraakte het kunststuk in de gallerij des Hertogs *van Orleans*, van waar het door verkoop is gekomen aan den tegenwoordigen bezitter Markies *van Stafford*, Pair van *Engeland*. ANDERLONI, wiens graveernaald zich reeds door andere kunstwerken op het voordeeligst heeft doen kennen, heeft, naar men zegt, deze plaat bewerkt op eene wijze, welke haar een meesterstuk van graveerkunst doet zijn.

ZWEDEN. — Op het einde van het vorig jaar bedroeg het getal bladen, die in *Zweden* uitgegeven worden, 81; van deze werden er 20 in *Stokholm*, 8 te *Upsal*, 4 in *Lund* en 8 te *Gothenburg* uitgegeven. Het volksblad, dat het meeste wordt gelezen is het *Aftonbladel*, een avondblad, 't welk te *Stokholm* verschijnt en 3,000 geabonneerden telt. Hetzelve is niet zoozeer om zijne staatkundige denkwijze en betoogen geacht, dan uithoofde het de dagelijksche nieuwstijdingen het spoedigste mededeelt en in den eenvoudigen volksstijl is geschreven. De *Argus* een ander Stokholmsch blad, dat de *Aftonbladel* op zijde kwam, is tot 5 à 600 geabonneerden gedaald. De letterkundige bladen zijn 17 in getal, waarvan 10 in de hoofdstad, en één in *Lund*, in *Upsal*, in *Gothemburg*, in *Nycoping* verschijnen. Het Upsalsblad is meer van wetenschappelijken dan letterkundigen aard en wordt door eene vereeniging studenten, waarvan ook de Kroonprins lid is, geredigeerd. Behalve de gewone redactie leveren de door hunne kennis meest verdienstelijke mannen in *Zweden* bijdragen tot dit tijdschrift. Dezelfde vereeniging geeft nog een ander periodiek geschrift onder den naam van *Ikandia* uit.

FRANKRIJK. — De wiskundige HOENE WRONSKI heeft onlangs een nieuw stelsel van stoomwerktuigen uitgevonden, 't welk aan allerlei soort van voertuig met gewone wielen moet aangebragt kunnen worden, als ploegen, oorlogsvaartuigen enz. Deze uitvinding moet zoo zeer al de tot hiertoe bekende van dien aard overtreffen, dat, naar men zegt, eene compagnieschap voor het patent voor dezelve de aanzienlijke som heeft geboden van vier millioen francs. — De heer CH. NODIER is dezer dagen tot lid van de Fransche Akademie benoemd. — Het is bekend, dat de geschiedenis van MITHRIDATES, Koning van *Pontus*, vermeldt, dat hij zijn ligchaam tegen alle vergiften verhard had en toen hij zich daarna van kant wilde helpen, daartoe het zwaard moest te baat nemen. Thans heeft een oud geneesheer, met name DUCHET, insgelijks vergelijkende proeven genomen, om onderscheidene vergiften te gebruiken, en dan derzelver uitwerking door tegengiften te neutraliseren. Hij was nu zoover gekomen, dat hij zich inbeeldde tegen de hevigste vergiften bestand te zijn. Maar hij is eindelijk het slagtoffer geworden van zijne gevaarlijke proefnemingen, en na het gebruik van eene groote dosis kwikzilver in een glas met witte wijn, onder de verschrikkelijkste stuiptrekkingen gestorven.

BELGIË. — Te *Brussel* is een nieuw tijdschrift onder den titel van *le Compilateur* verschenen, met deze woorden als zinspreuk: » Verscheidenheid, niet en geen staatkunde." — Dit periodiek geschrift zal eenmaal 's maand ter grootte van 5 vellen druks of van 80 bladzijden verschijnen.

ENGELAND. — De Phrenologie of de Zielkunde, ontleend uit de beschouwing van den schedel, maakt in *Engeland* groote vorderingen. In *Duitschland* heeft deze wetenschap, om hare materialistische strekking tot hiertoe weinig opgang gemaakt, *Broussais* is dáár een der eerste mannen in dat vak. SPURZHEIM, die deze wetenschap op Engelschen bodem heeft overgebragt, heeft dezelve aldaar onder een zeker godsdienstig kleed voorgesteld, en haar zedelijk en metaphysisch gedeelte derwijze voorgedragen, dat daardoor geen ergernis werd gegeven. Men telt thans in het vereenigde Koningrijk 28 Genootschappen, welke zich bijzonder met Phrenologische onderzoekingen bezig houden: 22 in *Engeland*, 4 in *Schotland* en 2 in *Ierland*, terwijl ook in de Geneeskundige Genootschappen te *Londen* en in andere wetenschappelijke vereenigingen in *Engeland*, dikwijls onderwerpen uit den kring dier wetenschap ter baan worden gebragt. Het hoofdorgaan van al deze Genootschappen is *the Edinburgh phrenological journal*. De

merkwaardigste phrenologische Verzamelingen zijn de volgende: het genootschap te *Londen* bezit ongeveer 300 menschenschedels; de verzameling door SPURZHEIM nagelaten telt er tusschen de 8 en 900; de Heer DEVILLE heeft ongeveer 5000 koppen van vogelen en andere dieren; de Heer HOLME 3 à 400 menschelijke hersenschedels; de Heer CHILD bezit omtrent 300 gipsafdrukken van schedels van mannen, die in hun leven in een of ander opzigt vermaard zijn geweest. De Heer STARK van *Norwich* heeft ook eene verzameling, en te *Ruslaw* en *Chatham* worden er ook bijeengebragt, onder goedvinden der Regering. Daarenboven zijn te *Aberdeen*, *Enfield* en *Ongar* phrenologische scholen opgerigt, waar de kinderen aan onderzoekingen van hunnen schedel onderworpen zijn, om hunne neigingen en hunnen aanleg te ontdekken. — Volgens het *Plymouth Journal* heeft men, bij het in het zand graven aan de boorden van den *Salcomb*, op eene mijl afstands van het dorp van dien naam en op omtrent twintig mijlen van *Plymouth*, een bosch ontdekt, dat men gelooft van voor den zondvloed afkomstig te zijn. Een stuk van een der boomen van dit bosch, aan den schrijver van opgemeld blad vertoond, was van binnen gaaf, doch zwart bevonden; het buitengedeelte van de schors was weekachtig, hetgeen men aan de nabijheid van het water of de vochtigheid van den grond wilde toegeschreven hebben. — De natuurkundige FORSTER, die thans op het vaste land reist, heeft opgemerkt, dat de zwaluwen dit jaar vroeger dan gewoonlijk, uit de gematigde luchtstreken van *Europa* verhuisd zijn en heeft daaruit eenen harden winter voorspeld. — In eene der jongste vergaderingen van manufacturiers te *Londen* heeft de heer OWEN, van *Lancaster*, de verzekering gegeven, dat 200,000 werklieden tegenwoordig, met behulp van mecanieke werktuigen, eene hoeveelheid katoen spinnen, waartoe voor veertig jaren twintig millioenen werklieden zouden gevorderd zijn geworden, en voorts beweerd, dat de vervaardiging der katoenen stoffen, die in *Engeland* gesponnen worden, zonder behulp van mecanieke werktuigen, voor 't minst 60 millioenen werklieden zoude vorderen, terwijl tot de bearbeiding van al de met behulp dier werktuigen bereidde stoffen niet minder dan 400 millioenen menschen zouden benoodigd wezen. Ofschoon men deze opgave, vooral wat de laatste betreft, veilig voor overdreven mag houden, zoo valt het nogtans niet te ontkennen, dat de hoeveelheid door middel van werktuigen in *Engeland* gesponnen katoen, alsmede dat der vervaardigde tissus, verbazend groot is en genoegzaam voor het verbruik, niet slechts van geheel *Europa*, maar ook voor dat van *Amerika* en een deel van *Azia*. — In de parochiale kerk van *Trowbridge* is een zeer fraai gedenkteeken opgerigt ter eere van den Dichter G. CRABBE, die in het verleden jaar in 78jarigen ouderdom overleden is.

EXPEDITIE VAN KAPITEIN *ROSS* NAAR DE NOORD-WESTKUST VAN *AMERIKA*.

Een der Engelsche dagbladen geeft de volgende bijzonderheden omtrent den togt van den kapitein *Ross* en zijne lotgenooten, die voor eenige dagen zoo geheel onverwacht terug keerde.

Men zal zich herinneren, dat genoemde bevelhebber zich in het jaar 1829 op weg begaf, om op nieuw den doortogt te zoeken, die men langs de Noordkust van Amerika, en bepaaldelijk door de *Prince Regents-baai* meende te bestaan, dat hij vervolgens door het verlies der fokkemast van het schip *The Victory* en andere omstandigheden, gedwongen was te *Wideford* in *Groenland*, tot herstel van het vaartuig zich op te houden, en dat men eindelijk sedert zijn vertrek van die plaats op den 29sten Julij van hetzelfde jaar geene zekere berigten hoegenaamd van deze uitrusting heeft ontvangen, totdat hij nu onlangs, door de *Isabella* van *Hull* werd opgenomen. — Volgens het verbaal van kapitein *Ross*, moet het eerste jaar zijner reize, 1829, namelijk zich door eene zachte luchtsgesteldheid in de Noordelijke streken bijzonder hebben onderscheiden, zoodat de zee minder dan bij eenige der vorige togten, door het ijs belemmerd werd. Op den 14den Augustus van genoemd jaar bereikte men de plaats, waar de voorraad van het schip *The Fury* was geborgen, vond deze in de beste orde, doch van het wrak waren geene sporen meer over. Na zich van alle behoeften te hebben voorzien, stevende men Zuidwaarts om kaap *Carey*, en van daar in eene Zuidwestelijke rigting tot de breedte van 72 graden. Voor het eerst zag men zich hier door het ijs opgehouden; doch na eene [illegible] vond men zich op nieuw eenen weg naar het Zuiden, hield zoo digt mogelijk aan de Westkust, en trad hier en daar aan wal, om met de gebruikelijke plegtigheid van het nieuw ontdekte land, namens de Britsche Magt, bezit te nemen. Door de snelheid [illegible] het ijs en de stroomen, die de kust begeerden, was de [illegible] onderscheidene malen, op eene nabij wonderdadige wijze, eene schipbreuk ontkomen te zijn, bereikte men eindelijk de 70ste graad breedte, in eene nagenoeg geheel Zuidelijke rigting van *Fury Point*, doch vond aldaar eene onoverkomelijke hinderpaal in het ijs. In eene soort van haven, die zich daar voordeed, was men genoodzaakt te overwinteren.

In Januarij van het jaar 1830 trad men in onderhandeling met eene vrij aanzienlijke stam inboorlingen, welke zoo het scheen nog nimmer met vreemden in aanraking was geweest. Spoedig waren de vriendschapsbetrekkingen aangeknoopt, en de winter, die niet zeer streng was, werd aangenaam doorgebragt. Van deze inboorlingen vernomen hebbende, dat de Oostzee van de Westerzee door eene streek lands werd afgescheiden, onderzocht men dit punt, en moest alle hoop opgeven, om immer langs daarin weg eenen doortogt te vinden. Kapitein *James Ross*, de neef van den bevelhebber der expeditie, die met dit onderzoek was belast, drong onder geleide der Esquimaux, tot 150 à 200 Engelsche mijlen in het land door, en ontdekte, onder de 70 graden 30 minuten Noorder breedte en 96 graden Wester lengte, het punt, waar de magneet geene afwijking had, en [illegible] moest worden gezocht; bij [illegible] van deze plaats in naam des konings bezit. Op nagenoeg 69 graden breedte worden de beide zeeën door eene landengte van 15 Eng. mijlen breedte gescheiden, en men heeft bevonden, dat er ten Zuiden van *North-Sommerset* geen doortogt bestaat, wijl het land van kaap *Garey* met het zoogenaamd *Melville* schiereiland verbonden is. In de bovengenoemde landengte, vindt men een meer, dat omtrent 9 mijlen breed is, zoodat inderdaad op die plaats de beide zeeën slechts door eene strook van zes mijlen zijn gescheiden. Later wendt zich de kust naar *Point Tarnagain*. Van de vermeende *Groote Visch-rivier* heeft men niets ontdekt, ofschoon men tot de plaats doordrong, waar kapitein *Back* derzelver uitwatering dacht te moeten stellen.

Gedurende de herfst van 1830 wachteden onze reizigers te vergeefs, dat het ijs even als in het vorig jaar zoude verdwijnen. Met de grootste inspanning konden zij niet verder dan 4 mijlen vorderen, en werden toen door het naderen van eenen hoogst gestrengen winter, gedurende welken de thermometer tot 92 graden onder het vriespunt daalde, tegen gehouden. De volgende zomer was in verhouding niet minder ongunstig; in dit gansche jaargetijde kon men niet meer dan 14 mijlen afleggen. In October 1831 werd dan het schip opgelegd in de haven, waar het zich nog thans bevindt, en waar de reizigers eenen niet minder gestrengen winter dan de vorige doorbragten. Hun voorraad uitgeput zijnde, had men geene andere keuze, dan het vaartuig te verlaten, en de plaats weder op te zoeken, waar die van de *Fury* waren geborgen, welke plaats echter tweehonderd mijlen ver was, zonder den omweg te rekenen, dien men om het ijs maken moest. In de maand Mei 1832 werd *the Victory* dan verlaten, en na eenen hoogst moeijelijken togt bereikte men de *Fury-baai*. Men had op deze reize niet alleen den voorraad en de zieken, maar ook nog eene zekere hoeveelheid brandhout te dragen, omdat men geen ander water vond, dan de gesmolten sneeuw opleverde. De booten der *Fury* werden nu hersteld en men trachtte met deze te ontkomen, doch het was September eer men het *Leopolds-eiland* bereikte, dat men nu met zekerheid bevond de Noordoostelijkste punt van Amerika te zijn. Hier wachtte men met de grootste angst dat het ijs zoude loslaten, doch te vergeefs. Door de gansche *Lancaster-straat* was hetzelve ondoordringbaar en verhinderde ook de visschers-vaartuigen, om zich verder dan de *Admiraliteits-baai* te wagen, waar nog eenige tot den 19den September van dat jaar verbleven. De winter naderde en men was genoodzaakt weder terug te keeren, en nog eens het barre jaargetijde, in slechte hutten met sneeuw bedekt, door te brengen. Zonder deksel, kleeding of dierlijk voedsel was nu hun lijden groot. Kapitein *Ross* verklaart, dat men hetzelve nimmer naar waarheid zoude kunnen voorstellen, omdat men niet gelooven zou, dat menschen zoo lang eenen zoo ellendigen toestand konden verduren. De timmerman overleed en onderscheidene anderen van het scheepsvolk waren zoo verzwakt, dat men hen naar *Batty-baai*, waar de booten waren achtergelaten, moest dragen.

De lente en de zomer van het tegenwoordig jaar, deden zich beter aanzien. Op den 14den Augustus brak het ijs open, en op denzelfden dag, dat de *Isabella* Leopolds-eiland trachtte te bereiken, kwamen ook onze reizigers daar aan. Genoemd schip kon echter het ijs niet doorworstelen en werd door eenen Noordwesten storm, naar het Zuiden, tot aan Prince Regents-baai gedreven. Kapitein *Ross* bleef aldaar tot de storm over was, trok toen over het ijs naar de Zuidzijde van de Lancasterstraat, en kwam nog voor de *Isabella* aan haren mond aan. Het is niet mogelijk de ontmoeting die daarop volgde, te beschrijven. Zij die eenen dergelijken toestand niet hebben ondervonden, kunnen zich geen denkbeeld vormen van hetgeen in het gemoed omgaat van menschen, die uit zulk eenen wanhopigen staat door de Goddelijke Voorzienigheid worden gered. Het scheepsvolk had minder geleden dan men gedacht had. Door goede behandeling aan boord zijn zij nagenoeg hersteld. De omstandigheid dat kapitein *Ross* thans werd opgenomen, door hetzelfde schip, dat hij in 1818 voerde, is buitengewoon en mag als een gelukkig einde beschouwd worden eener reize, die, voor zoo verre het doel der uitrusting ging, aan het oogmerk heeft beantwoord, wijl men de zekerheid heeft verkregen, dat er onder de 74 graden N. B. geen doortogt bestaat. Het nieuw ontdekte land, dat uitgestrekter is, dan Groot Brittannien, heeft men *Boothea* genoemd, naar *Felix Booth*, die in 1829 te Londen Sheriff was, en kapitein *Ross*, bij de uitrusting aanmerkelijk ondersteunde. De ware ligging der Magneetpool is ontdekt, en belangrijke inlichtingen voor de aardrijkskunde gewonnen. Kapitein *Ross* was in de gelegenheid zijn vroeger overzigt van de Baffins-baai na te zien, dat intusschen door de Groenlandsvaarders voor zeer naauwkeurig werdt gehouden. Slechts drie personen van het scheepsvolk zijn gedurende de reis overleden, waarvan er twee waren, wier gestel voor het luchtgestel geheel ongeschikt waren. Over het geheel kan men zeggen, dat deze togt meer dan eenige andere in dezelfde rigting aan het oogmerk heeft voldaan.

Letterkundig Berigt.

DANIEL LE LAPIDAIRE, *ou les contes de l'atelier; par* MICHEL RAIMOND (*Masson*). 2 vol. A la Haye, chez G. VERVLOET, éditeur, 1833. In-12°, gr. 387 et 388 pages. Le prix . . . . . . ƒ 3,50.

„Terwijl wij bezig zijn, voorraad van stoffe voor de leesgezelschappen op te zoeken, en hunne aandacht op verschillende voortbrengselen van smaak te vestigen, zoo kunnen wij *Daniel de Diamantslijper* niet met stilzwijgen voorbij gaan, te meer, omdat het een onderhoudende en zedelijke; en wat meer zegt, geen *onzedelijke* vertelling is. In zijne werkplaats had hij de aandacht zijner medewerkgasten kunnen boeijen en geenszins twijfelen wij, dat hij die van hen, welke hem willen aanhooren, niet minder tot zich trekken zal. Deugd en ondeugd weet hij zoodanig in zijne tafereelen te schakeren, dat de eerste altijd eene aangename en weldoende herinnering nalaat, en dit kan men op verre na van vele fransche vertellingen niet zeggen. Het *motto* door den schrijver voor dit zijn werk aangenomen, drukt met veel juistheid den inhoud uit van dit werkje, weleer bij STERNE (*Mémoires*) nagegaan.

„Cependant il est du moins [illegible] qu'il en trouve de quelques passages intéressans."

„Quelquefois, il est vrai, je cours les champs et les grands chemins sans d'autres projets que celui de jouir des bienfaits de l'air et de la liberté; mais un objet de pitié se présente-t-il à moi, je l'offre aussitôt à la pitié publique."

La femme du réfractaire; une mère; la complainte; la maîtresse; l'enseigne en le grain de sable; zijn de verhalen, welke in beide deelen den lezer worden aangeboden, en die, om doel en inhoud, met genoegen zullen gelezen worden.

ALLERLEI.

Chinesche Voorzegging van de Belgische Revolutie in 1830.

In een Chineesch Tijdschrift van Augustus 1830 leest men het volgende: » De Sterrekundige Akademie heeft berigt, dat in den nacht van den » 15den dag der 7de maand (20 Augustus), twee sterren zijn waarge» nomen en witte dampen zijn er gevallen bij het teeken van den Dieren» riem *Tsyvei-Tchoun*. Deze verschijnselen hebben zich vertoond op het » uur, waarop de nacht-wacht voor de vierde maal wordt afgelost en ver» kondigen onlusten in het *Westen*."

Antwerpen.

Napoleon zeide: Met *Antwerpen* houd ik een pistool gerigt op het hart van *Engeland*.

Breda.

Een Fransch schrijver heeft de gissing geopperd, dat er in vroeger tijd eene volkplanting van Bredasche burgers naar *Normandie* gegaan is, om aldaar te wonen bij het vervallen kasteel van *Arques*, niet ver van *Dieppe*, een Hollandsch aanzien hebben. De Franschman houdt dus *Breda* voor het type of de beeldvorm van *Holland*, of liever, hij zal van *Oud-Nederland*, even anders gezien hebben, en verschilt voor den *Moerdijk* zijn teruggekeerd.

Spaansche Catechismus, waarvan de geestelijkheid in Spanje van 1808 tot 1834 zich met vrucht bediend heeft.

Zeg mij, mijn kind, wie zijt gij? — Spanjaard door de genade Gods. — Wie is de vijand van uw geluk? — De Keizer der Franschen. — Hoeveel naturen heeft hij? — Twee, de menschelijke en de duivelsche. — Hoeveel Keizers der Franschen zijn er? — Een waaragtige, in drie bedriegelijke personen. — Hoe zijn hunne namen? — Napoleon, Murat en Manuel Godoi (1). — Wie van deze drie is de boosaardigste? — Zij zijn het alle drie evenzeer. — Uit wie is Napoleon geboren? — Uit de zonde. — Murat? — Uit Napoleon. — En Godoi? — Uit de bloedschendige vereeniging van beide. — Wat is de geest van den eersten? — Hoogmoed en despotismus. — Van den tweede? — Roofzucht en wreedheid. — Van den derde? — Begeerlijkheid, verraad en onkunde. — Wat zijn de Franschen? — Oude Christenen, die ketters geworden zijn. — Is het zonde een Franschman ter dood te brengen? — Neen, vader, men wint den hemel, als men een van die kettersche honden doodt. — Welke straf verdient de Spanjaard, die zijne pligten veronachtzaamt? — Den dood en de eerloosheid des verraders. — Wie zal ons van onze vijanden verlossen? — Het vertrouwen onder elkander en de wapenen.

(1) Deze was de beruchte Hertog van *Alcudia Principe de la Paz*, door wiens bewerking Spanje in 1796 de bondgenoot was geworden der Fransche Republiek.

160ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

DERDE KLASSE.

Eerste Lijst.	No. 1520 *f* 5,000. — No. 13,659 *f* 2,500. — No. 12,729, 15,593, 13,454 ieder *f* 1,000.
Tweede —	No. 1,542 *f* 1,500. — No. 1,745 *f* 1,000.
Derde —	No. 6,529 *f* 1,500.
Vierde —	No. 8,936 *f* 25,000. — No. 5013 *f* 1,000.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, den *29sten October*.

	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur.
NEDERLANDEN.				
Werkel. schuld	2½	49⅝	49⅞	49¾
Dito dito	5	92[illegible]	92[illegible]	92[illegible]
Uitgestelde dito				
Kansbil. [illegible]		22[illegible]	22[illegible]	22[illegible]
Amortis. Syndic.	4½	86[illegible]	87	86[illegible]
Dito dito	3½	69¾	70	69⅞
Schatkistbiljetten	6	101[illegible]	102	
Oorlogslasten	5	100		
Leening 1831	4	102[illegible]		
Handel-Maats.	4½	93⅞	94⅛	94⅛
FRANKRIJK.				
Inschr. Grootb.	3	75[illegible]		
ENGELAND.				
Dito pr. 12 Aug.	3			
SPANJE.				
Certificat. Amst.	3	59[illegible]	59[illegible]	59[illegible]
Dito *f* 1000	3	38[illegible]		
Uitgest. 3 pc. Sch.	5	12	12[illegible]	12[illegible]
Cert. Bons Lond.	5	14[illegible]		
NAPELS.				
Certificat. [illegible]				
Dito *Falc.* & C.	5	[illegible]		
Leen. Lond. [illegible]	5			
RUSLAND.				
Obl. *Hope* & C.	5	100[illegible]		
Dito dito 1828	5	101		

	pCt.	laatste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur.
Cert. dito 1831	5	91[illegible]	91[illegible]	91[illegible]
Obl. te London	5			
Certif. te Hamb.	5	91[illegible]	91[illegible]	
Inschrijv. Amst.	6	65[illegible]	65[illegible]	65[illegible]
Certificat. dito	6			
POLEN.				
Aand. Loot. fl. 300		107		
PRUISSEN.				
Dito dito R. 50		90		
OOSTENRIJK.				
Dito dito *f* 100				
Dito dito » 250	4	405		
Metalliek	5	92[illegible]	92¼	92¼
Dito Lond. gen.	5			
Dito	2½			
Oblig. *Goll* & C.	5			
Dito	4			
Cert. Stedeb. dito	2½			
Ween. Bankact.	3			
DENEMARKEN.				
Leeningte Lond.	3			
BRAZILIË.				
Dito *Rotschild*	5	66[illegible]		
GRIEKSCHE.				
Dito te London	5			

Heden overleed ons geliefde Kindje MARINUS CORNELIUS, in den ouderdom van 7 maanden.

Breda, 27 October 1833.

D. J. GALLAS, *gep. Lt.-Kol.*
M. van der MEER.

Te Breda, bij BROESE en COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.